

CAPITOLUL II

„DAR NU VEZI CĂ AU ÎNFLORIT SALCÂMII?”

Întâmplarea trecuse fără alte complicații sentimentale. Mama Adrianei avea pentru crizele sufletești ale fiicei ei aceeași înțelegere îngăduitoare și oarecum neatentă pe care, cu douăzeci de ani în urmă, o avusese pentru propriile ei tulburări și taine: știa că au să treacă.

Dacă n-ar fi oprit-o un sentiment neobișnuit de jenă, i-ar fi spus foarte simplu fetei că supliciul acela fusese normal, că spaima are să treacă ușor, că toate acele deznădejdi inutile aveau să fie uitate și că într-o bună zi are să plece și ea din casa părintească, la brațul unui alt Iuliu Dunea, și are să râdă de toate acele prostii, dacă le va mai ține minte.

Prefera însă să treacă peste cele întâmplate și să evite explicații greu de dat. Pentru ea, noua vârstă a Adrianei nu însemna decât o schimbare în igiena unui copil. Atât.

La drept vorbind, avusese totuși o clipă de emoție. Gândul că în aceeași casă începe să trăiască încă o femeie și că această femeie este propriul ei copil trezea în sufletul ei împărțit între un început de gută, un bărbat bun și o fată cuminte ceva dintr-o veche cochetărie, care o făcea să simtă nedeslușit și regretul tinereții ce pleca pentru totdeauna, și

Orașul cu salcâmi

orgoliul părintesc al celei ce se ridica. În fața patului Adrianei, Maria Dunea își aminti, ca la o margine de drum, tot ce fusese viața ei obscură de fiecare zi și oftă încet. Iar Adriana, din această tulburare a mamei și din gravitatea cu care îi spusese să se odihnească, fiindcă trebuie să fie obosită (de unde știa că are nevoie de odihnă?), păstră credința că în întâmplarea din noaptea trecută era un lucru tainic și vinovat, un mister asemănător poveștii unui unchi plecat de tânăr în America și a cărui fotografie o țineau în casă, fără ca vreodată să îndrăznească cineva să-i spună cu glas tare numele, de față cu ea.

De aceea poate, seara când se culcă, strângându-se toată sub plapumă, avu senzația ascunsă că săvârșește un delict.

Câteva zile mai târziu, Adriana se întorcea la școală. Nu era nici leneșă, nici alintată. Dar mama ei preferase să o țină mai mult pe lângă casă în timpul acelor zile dificile: cunoștea curiozitatea cu care fetele de vârsta Adrianei se adună prin colțuri să-și spună cu voce joasă o mie de prostii pe care nu le înțeleg.

Doamna Dunea nu iubea misterele. Domnul Dunea nici pe atât.

O vreme fata fu ținută în apropierea lor, acasă, la cinematograful sau la plimbare. Vizitele prietenelor, rare de altminteri, erau primite în prezența întâmplătoare, dar infailibilă a unuia din părinți. Cât privește învățătura, nu era nicio primejdie.

Câteva săptămâni de lipsă de la „Notre Dame d'Avignon“, școală de limbi moderne, pictură și bune maniere, erau o pierdere reparabilă. Nici măcar premiul de la sfârșitul

anului nu era în primejdie. Adriana nu primise regimul acesta cu prea multă părere de rău. Ceea ce se petrecea cu ea însăși o interesa prea mult ca să umble după o libertate cu care nu avea ce face. Glumele de la școală, rivalitatea sau prietenia colegelor, simpatia lui *soeur* Denise chiar, ce însemnau toate aceste lucruri, când ea se simțea gata să moară! Arunca asupra trecutului – trecutul ei de cincisprezece ani, cu păpuși, caiete și fleacuri – o privire obosită ca a acelor oameni care se întorc după o mare nenorocire, într-un oraș vesel, luminat și fără griji.

Totuși, în dimineața aceea se ducea la școală cu bucurie.

Nu era curioasă să vadă: aștepta să fie văzută.

Căci ce puteau să-i spună ei fetele acelea care, toate la un loc, nu știau ce știa ea? Poate Margareta... Ea a fost totdeauna mai ciudată decât celelalte... Sau poate nici ea... Adriana nu se opri cum obișnuia altădată, în fața liceului de băieți. Nu o mai interesa banda aceea de zănatici, care urlau și se băteau tocmai când se întorceau fetele de la școală, ca să-i vadă și să-i admire poate. Câțiva pași mai departe, un domn se înclină respectuos din pragul unei prăvălii.

— Am onoarea, domnișoară Dunea!

Adriana roși. În trecere, își privi în oglinda unei vitrine talia înălțată și obrazul tras. Altădată, nu mai departe decât acum două luni, i s-ar fi spus „bună ziua, drăguță!”.

Când intră în clasă, *soeur* Denise începuse lecția.

O întrerupse totuși în cinstea ei, coborî de la catedră, o mângâie pe păr și o sărută. Era o răsplată pe care tânăra călugăriță o dădea numai la sfârșitul trimestrelor elevelor celor mai bune. Toată clasa vui de surpriză și invidie.

Orașul cu salcâmi

Galbena Lucreția Ginulescu, preferata interimară a lui *soeur* Denise în timpul cât lipsise Adriana, tremură de necaz. Ar fi roșit de mânie: pielea ei galbenă totdeauna nu-i permitea însă variații de culoare. Numai Adriana rămase insensibilă. Ea era deasupra acestor copilării și, dacă demnitatea ei de convalescentă i-ar fi permis, ar fi surâs.

În bancă răspunse entuziasmului Ceciliei Coteanu cu o strângere de mână obosită. Își scoase, cu mișcări încete, blocul, linia și creionul, dezlipi o hârtie albă și scrise pe marginea ei de sus, caligrafic, cu litere mari și rare: Adriana Dunea, 8 aprilie. (Aprilie? Să nu fi înflorit încă salcâmi pe bulevard sau a trecut pe lângă ei fără să-i vadă? E și greu să observi toate lucrurile, când ești atât de obosită. Nici pe domnul Popescu nu l-ar fi văzut, dacă nu i-ar fi strigat el: „Am onoarea, domnișoară Dunea!“ Ce nostim era!)

Din spate o colegă îi strecură o hârtie. Adriana citi: „Mi-a adus papa un *jersey* ca al tău, de la București, lavabil și cu dungi roșii. Să vezi ce drăguț. Vii după-masă să-l vezi?“

Adriana ridică din umeri plictisită și încercă să deseneze.

— Știi ce-a spus Gelu aseară? Că femeile sunt niște năpârci și că el...

— Vă rog, Coteanu nu mă lasă să lucrez.

Se făcu un moment de liniște. Adriana își pâra cea mai bună prietenă. Toate capetele se întoarseră surprinse spre banca ei.

O rumoare de indignare și satisfacție urmă întâiului moment de uluială: se dovedea deci inima neagră a unei premiante și se despărțeau cele mai bune prietene din școală.

Lucreția Ginulescu se miră cu glas tare:

— Vai tu, ce scârboasă!

Soeur Denise preferă să nu audă nimic și continuă să corecteze pe catedră un desen. Cecilia, după ce încercase câteva momente să-și oprească lacrimile, încruntându-se și privind pe fereastră afară, izbucni în plâns, tocmai când calmul se restabilise în clasă. Plângea frumos și fără zgomot, pentru plăcerea și necazul ei.

Iar Adriana, tristă și ea, dar de o tristețe superioară, continua să deseneze cu o convingere și cu o atenție atât de profunde, încât s-ar fi spus că pentru ea nici dimineața care năvălea pe fereastră și pune mari pete de lumină pe podele, nici prezența ostilă a colegelor, nici plânsul Ceciliei și nici propria ei ființă nu existau, ci numai linia neterminată pe care vârful creionului o urmărea pe hârtie...

Totuși Cecilia se apropie de ea în recreație.

— Ce ai cu mine, Adriana? De ce ești supărată? De ce ești rea?

Adriana zâmbi cu bunătate, se gândi puțin ca un om mare încurcat de întrebarea unui copil, căruia n-are cum să-i răspundă.

— N-am nimic cu tine. Nu sunt supărată. Și cred că nu sunt rea.

Cecilia insistă.

— Ce știi tu? exclamă Adriana cu un gest vag. Ce știi tu?

Și pentru că Cecilia rămânea mai departe tristă în fața ei, pentru că ochii îi erau atât de rugători și pentru că ea însăși avea nevoie să spună cu glas tare tot ce se frământa în mintea ei de atâtea zile și să arate, măcar uneia din copilele care alergau prosteste prin curte, că viața e altceva decât un joc, că e ceva trist și sfâșietor și mare, un lucru pe care

Orașul cu salcâmi

ea îl știe, pentru că l-a simțit și îl simte, pe câtă vreme ele nici nu-l bănuiesc, Adriana caută în amintire o vorbă, se uită împrejur cu băgare de seamă, ca și cum de acolo, de la gratiile de fier, de la pietrele străzii ar fi trebuit să afle ce să spună, ridică ușor capul și, zărind o creangă ce se apleca albă peste poartă, prinse, iluminată, simbolul și, pe de o parte convinsă că își dezvăluie astfel toată taina, iar pe de altă parte dezolată de a nu putea spune cu vorbe lămurite adevărul adevărat, strigă înăbușit, cu o voce care cădea ca un om obosit lângă o poartă închisă:

— Dar nu vezi, nu vezi că au înflorit salcâmi?

Și speriată de propriul ei glas, rușinată de tot ce i se părea că mărturisește, fugi. Cecilia rămase locului, neînțelegând nimic. Un râs băiețesc izbucni deasupra ei. Era Margareta, care, de la fereastra clasei, ascultase convorbirea celor două prietene.

La amiază, Adriana plecă singură din clasă, după ce fetele se grăbiseră ca de obicei să alerge spre bulevard, de teamă să nu piardă trecerea liceenilor. Altădată îi plăcuse și ei jocul ăsta. Acum...

Mergea liniștită, cu pasul șovăitor, cu privirea gravă. Se opri la colț să respire adânc și să privească. Bulevardul se deschidea larg, purtând în mijloc, între cele două trotuare laterale, un trotuar lat și nepietruit cu două lungi șiruri de salcâmi ce își uneau coroanele într-un fel de boltă deasă prin care lumina violentă a amiezii trecea filtrată, cumișită. Aerul era înviorător. Dacă n-ar fi știut ea cât e de tristă viața, ar fi râs și i-ar fi privit pe liceenii care treceau.

Drept în fața liceului o ajunse din urmă Margareta și o întrebă dacă o supără mergând cu ea spre casă. Adriana primi cu răceală. Câțiva băieți care tocmai ieșiseră pe poarta liceului își scoaseră serioși șepcile când ajunseră în dreptul celor două fete, dar, îndată ce trecură în urma lor, izbucniră cu toții în râs.

De peste drum, un băiat scurt și gros, care observase scena, strigă:

— Crailor!

— Vai ce obraznic Buță ăsta, observă Margareta.

— Dar cine ne-a salutat adineauri? se interesă Adriana, care nu se știa cunoscută.

— Cum, nu-i cunoști? Alexandrescu, Proca, Victor Ioanid, Gelu. Nu-l cunoști nici pe Buță? Nici pe Gelu, vărul Ceciliei?

— Nici.

Adriana ar fi fost bucuroasă să afle care anume fusese Gelu, despre care Cecilia îi povestise mai demult atâtea lucruri curioase, dar ar fi trebuit să se întoarcă și să privească înapoi, ceea ce nu se cuvenea și, gândindu-se bine, nici nu o prea interesa. Sunt atâtea lucruri mai grave în lume. Redeveni gânditoare și merse tăcută lângă Margareta, care și ea păstră o bucată de drum aceeași tăcere, deși era vădit că vrea să spună ceva, numai că nu știa cum să înceapă. Deodată se opri.

— Adriana, știi că și pentru mine au înflorit salcâmiile?

Fu un moment de buimăceală, în care amândouă fetele nu știură ce să creadă, una neînțelegând de unde a putut fi aflat secretul ei, cealaltă întrebându-se dacă nu cumva se va fi înșelat asupra înțelesului vorbelor surprinse la școală. Până la urmă Adriana se dezmetici.

— Nu?!

— Ba da. Și încă de mult.

Înțelegea, în fine, singurătatea Margaretei, disprețul cu care privea jocurile și certurile lor, indiferența cu care pierduse iubirea lui *soeur* Denise, aerul ei mândru și misterios, curajul cu care spunea anumite lucruri, cărțile pe care le citea sub bancă, poeziile pe care și le recita ei înseși, înțelegea mai ales privirea ei ciudată, de atâtea ori melancolică și de atâtea ori sclipitoare, de atâtea ori disperată și de atâtea ori bătătoare de joc.

Ar fi vrut să-i sară de gât, să o sărute mult, mult de tot, să-și ascundă fața în șorțul ei și să-i strige: „Margareta, tu ești adevărata mea prietenă!“

Dar erau pe bulevard. Băieții treceau gălăgioși pe lângă ele. Fetele se uitau curioase. Nu era aici locul unei asemenea confesiuni. Merseră de aceea mai departe, fără să-și vorbească. Margareta, mândră de succes. Adriana, intimidată de veste, amândouă emoționate, fericite.

Pe pragul porții, aștepta doamna Dunea și le făcea, de departe, semn.

— Vedeți, v-am adus-o pe Adriana până acasă, ca să n-o mănânce lupii.

— Ești o fată bună, Margareta. Eram, într-adevăr, îngrijorată. Știi, după gripa pe care a avut-o...

Doamna Dunea regretă imediat acest exces de discreție. Observase pe fața fetelor un scurt surâs de înțelegere și, privindu-le, își spuse că oricum sunt prea mari ca să le păcălească cu întâia vorbă găsită.

Îi fu foarte neplăcut să se vadă învinsă de tăcerea respectuoasă, dar nu mai puțin semnificativă a fetelor. Schimbă,

MIHAIL SEBASTIAN

de aceea, repede vorba, glumi puțin și se duse să-și vadă de treburi. Iar Margareta, înainte de a se despărți de Adriana, îi ceru caietul ei de suveniruri și scrise, cu o caligrafie de zile mari, această cugetare:

*Tout est vain, tout est instable
Dans ce monde et dans cette vie,
Seule, ma chère, est désirable
L'amitié de ton amie.*

Citi cu glas tare și semnă.